

УДК: 633.88

Баклажко В.А.

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

РОСЛИНИ РАДІОПРОТЕКТОРНОЇ ДІЇ НА ТЕРИТОРІЇ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Ключові слова: Радіопротекторна дія, лікарські рослини, антиоксиданти, радіація

Чорнобильська катастрофа – екологічне лихо, що сталося 26 квітня 1986 року. Руїнування четвертого енергоблоку мало вибуховий характер, наслідок чого було викинуто в навколишнє середовище велику кількість радіоактивних речовин.

Найбільша в історії людства на той час катастрофа показала небезпечність легковажного поводження з природою. Суспільство вперше зустрілося з проблемою боротьби з ядерно-радіаційною аварією такого масштабу. Потрібно було вирішувати відразу цілу низку проблем, першочерговою це був захист населення від опромінення. Виявилося, що існує досить багато способів, за допомогою яких можна зменшити радіаційне навантаження на людину, серед них важливе місце посідають рослини.

Лікарські трави – одні з найдавніших засобів у медицині. Важливою особливістю лікарських рослин є те, що вони швидко й активно включаються в біохімічні процеси організму людини. Рослин, які здатні виводити радіонукліди при регулярному використанні у вигляді настоїв, чаїв також сприяють повному очищенню організму.

Уникнути надходження радіонуклідів до організму людини практично неможливо, але не дати їм затриматися в організмі, нейтралізувати їхню дію можна за допомогою біофлавоноїдів, сапонів, пектинів.

На території Чернігівської області зростають рослини - радіопротектори:

Калина звичайна (Viburnum opulus L.).

Калина має заспокійливу, протизапальну, сечогінну, в'язучу, кровоспинну дію. Завдяки високому вмісту біологічно активних речовин плоди калини позитивно впливають на серцево-судинну систему, регулюють артеріальний тиск. Сік і відвар ягід п'ють як сечогінний засіб при набряках серцевого походження, при склерозі судин. При підвищеному кров'яному тиску добре приймати ягоди з кісточками, засипані цукром.

Ленеха звичайна (Acorus calamus L.)

Препарати з кореневища лепехи дуже корисні як добрий збуджувач апетиту і як засіб, що регулює функції шлунково-кишкового тракту (зменшує пронос і знижує печію, метеоризм). Препарати з кореневища лепехи застосовують і при жовтяниці, малярії, золотусі, ексудативному діатезі, рахіті й цинзі. При хворобах нирок і сечового міхура (запаленнях) їх уживають не тільки всередину, а й застосовують зовнішньо у вигляді сидячих ванн (на це годиться не тільки кореневище, а й листя рослини). Порошок з кореневища болотяної лепехи вживають усередину (при печії, запаленні нирок і сечового міхура) й застосовують зовнішньо, домішуючи його, наприклад, до зубного порошку. Таке застосування порошку замінює собою полоскання відваром коренів.

Обліпиха крушиновидна (Hipporrhao rhamnoides).

Плоди обліпихи містять жирну олію, катехіни, флавоноїди, флаволи, алкалоїди, каротини, лікопін, зеаксантин, органічні кислоти, серотонін, кумарини, фосфоліпіди, токоферол, мікроелементи та інше. Галенові препарати обліпихи (обліпихова олія) мають антиульцерову, гепатопротекторну, епітелізуючу, протизапальну, ранозагоювальну властивості. Застосовують при виразковій хворобі шлунка і дванадцятипалої кишки, гепатиті, гастриті, холециститі, запальних процесах дихальних шляхів, опіках, променевириазках, тонзиліті, ангіні, атеросклерозі, гіпертонічній хворобі, алкоголізмі, інфікованих ранах, трофічних виразках, злоякісних пухлинах, зобі, для закріплення і росту волосся, дерматиті, екземі.

Також до рослин радіопротекторної дії відносяться яблуня домашня (*Malus L.*), суниця лісова (*Fragaria vesca L.*), вишня звичайна (*Cerasus vulgaris Mill.*), ожина звичайна (*Rubus caesius L.*), часник городній (*Allium sativum L.*).

Встановлено, що добрий захисний ефект від наслідків опромінення дають радіопротектори, що містять антиоксиданти - речовини, котрі нейтралізують дію вільних радикалів, що виникають після опромінення в організмі. До природних антиоксидантів відносять вітаміни А, Е, С, В, Р. До радіопротекторів можна віднести рослини, що містять саме ці вітаміни.

Бібліографія.

1. Мінарченко В.М., Тимченко І.А. Атлас лікарських рослин України. — К., 2002;2.
2. Лікарські рослини: Енциклопедичний довідник / Відп. ред. А.М. Гродзінський. — К., 1992.;
3. Доповідь про стан ядерної та радіаційної безпеки в Україні у 2002 році. – К.:
4. Державний комітет ядерного регулювання України, 2003. – 82 с.